

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egészévre 8 K. Félévre 4 K. Negyed-
évre 2 K. Külföldre egész évre 12 korona. Papok, tanítók,
gazdasági egyleti tagok és közs. előjáróknak egész évre 6 K.
a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 K. — Egy
példány ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden-
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak.

Az iparfejlesztés.

— jul. 3.

A nyugati civilizáció hullámcsapásai már átcsaptak a kárpátok bércezes falain és hála Istennek, mi is uszunk az árral. Egy kicsit még ügyetlenül, el-elfogyó lélekzettel, de kétségtelen sok jó igyekezettel.

Azonban, hogy teljesen benne volna nemzeti életünk a nyugat nagy áramlatában, azt a legvérmesebb tulzás sem állíthatja. A maradiság romjaira még sok követ kell össze hordanunk, hogy fölötte nemzeti életünknek erős, sziklaszilárd épülete emelkedjék.

Azok a mozgató erők, amely a nyugat nagy nemzeteit a fejlődés útján előbbre viszik, nálunk még szét forgácsolódnak az eszmék, ötletek zürzavarában. Mi még jórészt az ösztönök korát éljük, akár a gyerekek, aki ítélet nélkül, de természetfölöttinek tetsző helyes érzéssel kerüli a veszedelmet, amelynek nagyságát, mértékét valójában nem is ismeri.

A világ nagy gazdaságában ez az ország eddig pusztá raktár volt, amelynek ajtaján megrozsdásodott a zár. Össze volt hordva

benne minden, a mi vagyont, értéket jelent, de felhasználni azt, gyümölcsöző ellenértékét keresni, senki sem tudta. Itt az ideje végre, hogy felpattanjanak a berozsdásodott záruk!

Közéletünk kiválóbb faktorai nyitogatták az ajtókat. Rajta hát, hadd járják be ezt az elmaradott hazát a nyugati kultúra friss, újító áramlatai, frissüljön fel benne nemzeti, államgazdasági életünk: európaiasodjunk!

Az új kor boldogulási feltételeit jellemzi, hogy az állami lét szenzibilitása a közgazdasági kérdések felé hajlik. A közélet széles küzdőporondján nehéz fegyverzetben vonulnak fel a közgazdasági érdekcsoportok képviselői és nehéz harcot vívnak egymással.

Jól van ez így. A harc aczélózza az erőket s a küzdelem ezer izgalmával eltespednének.

Az utóbbi évek harci lármájában egyre erősülő vészkiáltásként hangzik nálunk az ipar tespedése. Európai fogalmak szerint magyar iparról szó sem lehet s ennek a szomorú beismerése nyomán életre

kel immár az ösztön: fejlesszük a magyar ipart.

Hogyan? Miként? Nehéz kérdés ez s a feleletet hiába is keressük a külföld iparfejlesztési munkájában. Más feltételek azok, amelyek mellett iparunkat a fejlődés útjára terelhetjük, mint a külföldéi. Külön nemzeti politikánk karaktere szerint kell ezt a fejlesztő munkát kiépíteni.

Az ipari foglalkozással egyidőben és egyszerre munkásbajokat is orvosolnunk kellene.

Az iparfejlesztés munkája a maga fokozatos haladása útján egyenes arányban áll a munkaerő igénybevételével, úgy a kisiparnál, mint a nagyiparnál. Ime az iparfejlesztés egyik fontos, nagyjelentőségű konzekvenciája. Szociális nézőpontjai vannak tehát a mi perspektívánkban az iparfejlesztés munkájának.

Az ipari feldolgozásnak régi, hogy úgy mondjuk, eredendő bűnét kellene expiálni. Nyersterményeinket eddig feldolgozásra jórészt a külföldnek engedték át. Az idegenből aztán feldolgozottan szörnyű áron vásároltuk vissza, megfizetvén rajta sok

„SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRCZÁJA.

Ki mondja meg?

A „Székely-Udvarhely” eredeti tárczája.)

Ki mondja meg, ki mondja meg,
Él-e székely itten?
Ki mondja meg, ki mondja meg,
Lakik-e itt Isten?
Szertenézvén látva-látom,
Hogy-e föld mily árva,
S hiszem: minden kibujdosott
Idegen országba.

Fütyöl a szél, merre járok,
Zugnak erdők, berkek,
Rengetegben sirnak-rínak
A honn maradt lelkek.
Mért esengett a gazdájuk
Idegen kenyérre,
Azt zokogják s úgy ülnek el
Nyárfa levelére.

Rezgő nyárfa levelének
Nincsen esti álma,
Fel-felriad a rászállott
Lelkek sirására . . .
Erdő zugát kis tündérek
Rendről-rendre járják:
Ki zavarja a havasi
Virágoknak álmát?

. . . Elindultam erre-arra
Pihenni a zöldben
S késő este itt vagyok még
A fenyves erdőben . . .

Azok miatt, kik hűtelen
Elhagyták e tájat,
Bujdosója lett a lelkem
Széles nagyvilágnak.

Tarcsafalvi Albert.

A szunyog saison.

— Irta: Beregszászy Árpádné. —

Mindennek meg van a maga saisonja és miután Buffon megengedte az irányban a tréfalkozási szándékot, eszembe jutott nekem is egy tréfas eset a szunyog saisonról.

Vig társaság hangja esengett N.-ék szép kertjében egy júniusi napon, a midőn a szunyogok teljes erővel élvezni szokták saisonjukat — valószínűleg csak azért, hogy végzettszerűen itt is meg legyen zavarva a teljes meglegedés — hol az orgona bokroktól beárnyalt padokon párosával helyezkedtek el a vendégek.

Ki-ki párosával kedélyesen beszélgetett s míg a házi ur egy pár idősebb urat igyekezett meggyőzni arról, hogy a közigazgatás államosítása elkerülhetlen szükséges, mert különben megáll a mezei ipar — addig neje, ki nagyon sokat adott arra, hogy házától mindenki jó emlékekkel távozzék — egy nagyvárosi fiatal embernek csevegését hallgatta és tehetségének sziporkái csakugy löveltek vissza a fiatalember minden témájára, annyival is inkább tette ezt a házi asszony, mert észre vette éles szeme, hogy a társalgás elején mint

falusi asszonynak, falusiason akar disszertálni, persze nagy volt bámulata a gavallérnak, midőn észrevette, hogy bármily magas röptű társalgásba csap át minden kimerítőleg lesz eltárgyalva a kedves asszonyka által.

Mindenki el volt foglalva a maga párjával. A sűrű lombok közül felhangzó madárdal ütemszerűen vegyült a házi asszony kellemes hangjába, ki illatos zsebkendőjével csapdosta az alkalmatlankodó szunyogokat és csintalan fejét azon törte, hogy miképp főzze le az öntelt nagyvárosi gavallért, ki felmerre tenni róla, hogy falun csak korlátolt lehet még az értelem is.

A társalgásnak már a legmagasabb és legkényesebb részére — a szerelemre terelte a fiatal ember a beszéd fonalát.

— Tudja édes G. előttünk asszonyok előtt a szerelem nem lévén talány, már nem bir érdekel; szerintem az az asszony, a ki férjét szereti a szerelmet úgy élvezi, mint a mindennapi kenyeret: már megszokta, nem tud ellenni nála nélkül; de nem vágyik a más által sült lepényre. Azért hoztam fel éppen a kenyeret, mert önt hallgatva eszembe jutott, hogy a holnapi sütégre még nem adtam ki a lisztet. Hiában, a falusi asszonynak nem terem a fán a kenyér.

— De nagyságos asszonyom! Az égre kérem! Szerelem és kenyér, meg lepény! Hogy férhetnek össze szellemdus agyába ily kegyetlen

csomó közvetítési díjat, meg mi egymást. A nyerstermények földolgozása történjek idehaza. Óriási tökenyereséget jelentene ez az ipari élet élénkségét is fokozná. Példát hozunk fel. A gyapjút idegenbe viszik túllünk. És ugyanezt a gyapjút posztónak földolgozva lehetetlen áron vesszük meg aztán.

A gyáriparnak az őstermeléssel kapcsolatban kellett volna haladnia. De a nyersanyagkivétel azonban eddig oly nagy volt, hogy a gyáripar mit sem fejlődhetett mellette. Hogy most már az iparfejlesztés munkájához rendkívüli eszközök kellenek, az kétségtelen. Sok mulasztást kell helyrehozni. Tömérdek energiával kell küzdenünk parunk fejlesztésén, mert különben boldogulásunk legjelentősebb alapfeltételét romboljuk szét. Csak előre, rendkívüli és okos munka árán lehetünk benne a világ nagy piacában; de nem úgy mint eddig: rak-táraképen a felhalmozott, de feldolgozatlan értékeket jelentő anyagnak, hanem mint tényezője a nyugati világpiacznak.

Elvi jelentőségű határozatok. A kir. minisztertanács 1901. évi február hó 8-án hozott határozata: »Mezei rendőri kihágással okozott kár megtérítése iránti ügy, ha a károsult a kártevőnek megbüntetését nem kívánja: a kir. bíróság hatáskörébe tartozik.« — A m. kir. földmívelésügyi miniszter 1901. évi 22.625. sz. határozata: »A kézzel való halfogáshoz is szükséges halászhajót váltani.« — A m. kir. belügyminiszter 1901. évi 1192. sz. határozata: »A ki a kisebb polgári peres ügyek tárgyalása alkalmával a rendet zavarja, nyomban rendbírsággal sújtandó. Kihágási eljárások ily esetben nincs helye.« — A m. kir. közigazgatási bíróság 1092-901. sz. határozata: »Plébánosok a leányegyházak látogatása fejében hozott látortási, továbbá misebor- és ostya-járandóságok után IV. oszt. kereseti adóval meg nem róhatók.« — A m. kir. közig. bíróságnak 1900. évi 13195. sz. határozata: »Községi jegyzők a felelősek teljesített magán munkálatokért járó jövedelmeik után is IV. oszt. kereseti adót tartoznak fizetni.«

gondolatok!? Így gondolni a szerelmet! Gondolja meg, hogy ha nagyságos asszonyomnál mindennapi kenyér is, de reám nézve csak délicatesse lehet, kérem ne csufolkodjék velem, ne vegyen most tőlem semmit rossz néven, hisz ez a hely a hol vagyunk oly felséges! A madárdal, virágillat, a szellő susogása a lombok közt, midőn az ágakat titokteljesen egymáshoz közelíti, mindezt egy ilyen nő társaságában nem lehet kiállani a nélkül, hogy a szerelem be ne lopózzék szívünkbe. Oh! asszonyom, ez nem mindennapi kenyér, ez nem lepény, ez isteni szikra, mely lánggra lobbant és... Egy csattanás a fiatal ember összetett kezére és a házi asszonynak csengő nevetése hangzott föl egyszerre... a ki fokozott nevetéssel mondá: megijedt ugy-e, hogy a kezére ütöttem? De ne vegye rossz néven ebben a szunyog saisonban. Látva, hogy egy szunyog mennyire csipi összetett kezét, eszembe jutott az a mondás, hogy: a szunyogcsipést a saját mérgével kell meggyógyítani.

A fiatal ember fűg pirulva és egész más hangon mondá: csak most tudtam meg, hogy szunyog saison is van.

— Látja, látja, falun is lehet valamit tanulni ugy-e bár? Van értelem a vidéken is. No, jöjjön keressük fel a társaságot.

Most már az a kérdés: jó emléket, avagy jó leczkét vitte-e magával a városi gavallér? Azt a szunyog tudná csak megmondani.

A gazdasági munkások törvénye. Az országos törvénytárban most jelent meg az 1902. évi XIV-ik t.-cz., mely az országos gazdasági munkás és cselédségi pénztárnak kifejlesztéséről az új népszerű népbiztosítási ágak felüleléséről intézkedik. Mint tudvalevő, az új szociális törvényt a képviselőház csak a legutóbbi napokban tárgyalta le s máris — mint értesülünk — Darányi földmívelésügyi miniszternek a törvény életbeléptetésére vonatkozó rendelete a hivatalos lap közelebbi számában megjelent. A végrehajtási rendeletben a közigazgatási hatóságok általában az érdekeltek könnyebbségére a két egymásra tartozó törvény végrehajtására vonatkozó összes tudnivalók egybefoglaltattak. A csatolt tárgymutató is arra való, hogy mindenki, amidőn a törvény egyik-másik rendelkezése vagy végrehajtásáról tájékozódni akar: azonnal megtalálja azt, amit keres. Főbb része: Alapító tag az, ki legalább 50 koronát lefizet. Az olyan tag, aki cselédjeért lefizeti a nyugdíjbiztosításra szolgáló tagsági díjat és ennek legfőbb csak a felét tudja cseléd bérébe, föl van mentve a cselédje után fizetendő 1 K 20 f-től. A rendes tagok 10 K 40 f, 5 K 72 f, 5 K 20 f és 2 K 60 fillért fizetnek, mindezt 20, 10 vagy 5 filléres beti részletekben a szerint, mely biztosítási ágazatba iratkoznak be. A rendkívüli tagok 1 koronát fizetnek. A két első esetben nyugdíj, harmadik esetben bizonyos kor elérésére tőke, negyedik esetben haláluk esetén családjuk segélyezésére biztosítják magukat a tagok. Az egy koronával munkájuk során bekövetkező balesetre biztosítanak gyógyítási és eltartási segélyt. A gazda saját elhatározásából cselédjét nyugdíjra biztosíthatja, azt külön kezelik és ha a cseléd 10 évnél előbb hagyja el szolgálatát, csak az esetben kapja meg a tagsági könyvét, ha ő is a törvényben megállapított skála szerint a tett befizetések egy részét megfizeti. Tíz évvel a cseléd nem fizet semmit s nyugdíjigényt szerez, minél több időt tölt egy gazdánál, annál kevesebb százalékot fizet. Ez az intézkedés a gyakori cselédváltásokat akarja megszüntetni, arra alkalmas is és mint ilyen jelentékeny is. Igen jelentős az a rendelkezés is, mely kötelezőleg elrendeli a gazda részéről azon munkásai biztosítását, akik foglalkásuknál fogva inkább ki vannak téve a baleset veszedelmének: mint fűtők, etetők, szacsavágók, valamint nemes emberbaráti intézkedés, hogy azok a munkások, kik betegség miatt például az aratási keresetből kimaradnak egész 300 koronáig terjedhető segítséggel juttathatók abba helyzetbe, hogy ne kelljen szükségét látniok. Külön csoportban fölveheti a pénztár a föloszlott kiházasítási és temetkezési egyleteket is, ezzel sok veszendőnek hitt garast juttat vissza azoknak, akik oly nehéz lemondások árán és oly rossz helyen igyekeztek sorsukról gondoskodni. Kiemelendő, hogy ez az intézmény a tagok önkormányzatán épül s Darányi ügyes, gyakorlati módját állította föl annak a keretnek, hogy a szegény munkásember részt vehessen a segélypénztárnak igazgatásában.

Világnapló.

Julius hó 3-án.

Szell Kálmán múlt hó 30-án Bécsbe utazott, hol a király miniszterelnökünket az osztrák miniszterelnökkel és a külügyminiszterrel együttes kihallgatáson fogadta. Ezen körülmény következtében bécsi lapok azt a hírt terjesztették el, hogy a király koronatanácsot tartott, a hol a kiegyezésről is folyt a tárgyalás. Politikai körökben ezen hírt kételkedéssel fogadják s egyszerűen értekezletnek minősítik az együttes fogadást, mert a koronatanácsban azon reszort miniszterek is részt szoktak venni, kiknek ügyeiről tanácskoznak. Mangra Vazul a megválasztott aradi román püspök megjelent a miniszterelnöki palotában, hogy választásának megerősítése ügyében a miniszterelnöknél kihallgatást kérjen.

Szell Kálmán azonban nem fogadta a püspököt s ezt azzal indokolják, hogy a miniszteri tanácskozás miatt nem ért rá a miniszterelnök a püspök fogadására. Horánszky Nándor néhai kereskedelmi miniszter örökebe lépett Hellebronth Géza országgyűlési képviselő. Ugyanis Horánszky Nándor volt a gyöngyösi katolikus autonómiai képviselő, mely képviselőség halálával megüresedett. Ezen állásra választották meg Hellebronth Gézát 950 szavazattal. Pancsova szab. kir. város kérvényt intézett a képviselőházhoz, hogy az eddigi választó kerületből kiszakítva külön képviselőt küldjön a képviselőházba.

Edvard angol király állapotáról napról-napra kedvezőbb hírek terjednek. A folyó hó 1-én delelőtt kiadott orvosi jelentés szerint a király az éjszakát kitünően töltötte s minden alató szer nélkül aludt. Már a koronázás megtartásáról is beszélnek, mely állítólag sokkal hamarabb lesz meg, mint általán hiszik, mert különben nem tartották volna vissza a gyarmati csapatokat és nem állítanak fel a windsori kerti pavilonokat. A hármas-szövetség megújított. A napokban iratott alá az új szerződés a német kanczellár, az osztrák-magyar és olasz nagykövet által. A szerződés tartama 1913-ig terjed, de szövegét hivatalosan nem teszik közzé. Angol ujságok szerint a hármas szövetség megújításának hírére egész Európában nagy meglepéssel fogadták, mert mindenki érzi, hogy ezen szövetség a béke érdekében működik Ferdinand bolgár fejedelem pétervári útja alkalmából az a hír kapott lábra, hogy Oroszország és Bulgária között katonai egyezmény jött létre. Ezt a hírt most a bolgár távirati ügynökség megzafolja, mint csak feltevésen alapuló következtetést. Az olasz királyi pár, mint római táviratok mondják ez évi július és augusztus hóban meglátogatja a berlini és szt-pétervári udvart.

A kisbirtokos jelzálog-hitele.

— A Magyar Földhitelintézet emlékirata a magyar királyi kormányhoz —

(3. folytatás és vége.)

Németországban, a hol állami és tartományi hitelező intézetek vannak, már akkor, a midőn az egységes német birodalom megalakult, nagyon fontos elvi indokok hozattak fel a porosz államkormány és képviselőház részéről az ujonnan bekelezett tartományokban működő állami hitelintézeteknél létező állami közvetlen felelősség fentartása ellen. Ujabban ily intézetek felállítását maga Hecht Félix is, kinek tekintélyét e téren kétségen kívül el kell ismerni, nagyon meggondolandónak tartja. — Szerinte az állami földhitelintézetek sikereiket és a kétségen kívül felmutatható kedvező eredményeket leginkább szervezetök azon sajátágának köszönhetik, hogy az egységes szemponton kívül, — az állami közigazgatási szervezet rendelkezésükre állván — oly tagolt szervezettel bírnak, hogy a legkisebb községben is van közejük, a ki a kölesönt adó központ és a kölesönt kereső földbirtokos között az összekötő kapcsolatot képezi. Különösen kiemeli ez intézmények jótékony hatását oly tartományokban, hol a földhitel egyéb forrásai hiányoztak s reá mutat a hasznos szolgálatokra, melyeket a közép- és kisbirtokos osztály részéről a hitelezés általánosításával tettek, de ugyanakkor a figyelmet felhívja arra is, hogy az állami felelősség és szavatosság oly tényező ez intézményeknél, mely egész működésüket befolyásolhatja s az a félelem, hogy esetleg arra szükség lehet, oly aggályokat támaszt, a melyek bénítólag hatnak üzleti tevékenységükre.

A jelzett szempontok nem teszik tehát kívánatossá, hogy a kisbirtokos osztály jelzáloghitele közvetlenül az állam által szervezett és vezetett intézmény közvetítésével nyerjen kielégítést. A

lemondhattunk. Ez képesít arra is, hogy most, midőn a viszonyok kedvező alakulása következtében intézetünk megerősödött, elérkezettnek látjuk az időt, hogy szolgálatainkat az alapítók által kitűzött szellemben, a közjó érdekében, az eddiginél kiterjedtebb hatáskörben ajánlhassuk fel.

Jól tudjuk a feladat nagyságát, ismerjük azon súlyos áldozatokat, a melyeket a kisbirtoki hitel szélesebb körben való általánosítása, a kis kölcsönök számának rendkívül való szaporítása meg fog követelni. Azonban intézetünk ezen terhet magára vállalhatja, az áldozatot meghozhatja az esetre, ha megadatnak mindazok az előfeltételek, a melyek mellett a kisbirtokos azon jogos és méltányos kívánsága, hogy a gazdasági és pénzügyi viszonyoknak megfelelő olcsó és kedvező jelzálogos hitelben ő is részesüljön, teljesülhet.

ezél érdekében az volna a legkedvezőbb megoldás, ha az állam ezt a feladatot oly intézmény közreműködésével együttesen teljesíthetné, mely hajlandó volna kizárólag a közérdek szempontjából ezen kölcsönök közvetítését, engedélyezését, elszámolását, kezelését tisztán a humanitarius szempontok által vezérelve, magára vállalni, úgy hogy ezen közvetítést mintegy az állammal karöltve teljesítené és e mellett elég erős, megbízható és megállapodott hitelű, hogy a feladatot teljesen kielégítően végezze és az azzal járó áldozatokat elviselhesse.

A mennyiben a Nagyméltóságú Kormány a kisbirtoki jelzáloghitel rendezésére vonatkozólag előadott nézetek helyességét elismerné s ennél fogva indítatva érezné magát a kezdeményező lépéseket a jelzett irányban megtenni: alulírott intézet erkölcsi kötelességének ismeri szolgálatait, közreműködését az államnak felajánlani.

Az a fenkölt szellem, mely intézetünk nemes lelkü alapítóit ez intézmény megteremtésével vezérelte, oly alapokra fektette szervezetét, hogy azt a földbirtokos osztály érdekében alkotott humanitarius intézménynek kell tekinteni, mely a földbirtoki hitel érdekében, minden nyereszkedési szándék kizárásával, magasabb sociálpolitikai feladatok megoldására van hivatva. Intézetünk hazánkban az egyetlen intézmény, melyet működésében az anyagi nyereség utáni vágy semmi tekintetben nem befolyásolhat, mert évi üzleteredményében e szövetkezeti intézménynek sem vezetősege, sem tagjai a legkisebb részesedéssel sem bírnak, mivel sem osztalékot, sem jutalékot senki sem ad, s a tiszta üzleti jövedelem csorbítatlanul és egész összegében a tartalékalap növelésére szolgál. Tartalékalapunk — melynek állandó, bárha nem rohamos gyarapodása jövőre is biztosítottnak tekinthető — tette lehetővé, hogy újabb kölcsöneinknél a kezelési költségek megtérítéséről adósainkkal szemben már évek előtt

Ezek közé az előfeltételek közé tartoznak mint fentebb jeleztük, hogy a kisbirtokos megbízható utbaigazítást nyerjen az iránt, hol szerzheti meg a legolcsóbb kölcsönt; hogy az aránytalan magas eljárási és közvetítési költségektől megszabaduljon; hogy a kölcsön felvételéhez szükséges okmányokat díjmentesen szerezhesse be; hogy telekkönyveit rövid idő alatt rendezhesse; hogy a kölcsön a bekeblzési illeték és bélyegköltségektől mentesíttessék; hogy a részleteket adójával együtt minden költség nélkül fizethesse be; s végrehajtás esetén tartozását az állam adó módjára hajtsa be. Együttal azonban, hogy a hitelező intézet a kisbirtokosok hiteligenyit fennakadás nélkül intézhesse el, biztosítandó volna a zálogleveleknek az árvapénzekbe, alapok és alapítványokba való elhelyezése is.

Az ekként záloglevelekbe fektetett árva- és alapítványi vagyonnak az árfolyam-ingadozásokból eredhető esetleges károsodásoktól való megóvása, teljesen díjtalan és mindennemű kockázatot feltétlenül kizáró kezelése iránt javaslatunkat, melyet ezuttal készségesen megújítunk, 1899-ben

volt szerencsénk a Nagyméltóságú kir. Kormány-nak előterjeszteni.

Az árvapénzek és az állami felügyelet alatt álló alapok és alapítványok szabad tőkének a Magyar Földhitelintézet zálogleveleibe fektetése s kezelésének reá bizása nem csupán erkölcsi elismerés lenne, mely az intézet különálló közhasznú szervezetét és czélját kitüntetné, nem csupán a Németországban hosszas és erős küzdelmek után 1899-ben győzelemre jutott s az utóbbi évek eseményei által teljesen igazolt álláspont helyességét erősítené meg, hogy árvapénzek befektetésére, nyereszkedésre alapított s részvénytársulati szervezeti jelzáloghitel-bankok értékpapirjai nem alkalmasak, hanem lehetővé tenné a kisbirtoki jelzálogos hitelnek, sőt a nagybirtokosok kölcsöneinek is szélesebb körben való engedélyezését, minthogy a jelzett törvényes intézkedés az intézet zálogleveleinek kelendőségére nézve azok belső biztonságának elismerése következtében természetesen kedvező hatással lenne.

Az általunk javasolt kivételes intézkedések, melyek egyedül a 2000 koronás és az azon aluli kölcsönökre vonatkoznak, tisztán és kizárólag a kisbirtokos osztály érdekeit tartják szem előtt, hogy azok segítségével a kisbirtokos, a részére megszerezhető legolcsóbb kölcsönt, mint valóban olyant, teljes összegben, csonkítatlanul kapja kezeihez.

A kisbirtokos hitelének ily alapon való rendezése nagyon megkönnyebbítheti azon nagyszabású actio sikeres lebonyolítását is, mely utóbbi időben a telepítések és a birtokfeldarabolások tekintetében megindult; minthogy ez által az intézet abba a helyzetbe juttatná, hogy önzellen közreműködése ez irányban is megfelelő módozatok mellett igénybe volna vehető.

Ha a Nagyméltóságú m. kir. Kormány méltányolva intézetünk különleges szervezetét, kizárólag a közjó előmozdítására rendelt czélját, a kisbirtokos jelzálogos hitelénél azt a feladatot, mely különben az államra hárulna, intézetünkre ruházná át, készséggel fogjuk illetékes helyen, mindazon változtatások iránt a kezdeményező lépéseket megtenni, a melyeket ez új feladat teljesítése a fentebb tisztelettel előadottak szerint meg kívánna, s hozzájárulni az állam felügyeleti és ellenőrzési jogának a legszélsőbb határokig kiterjesztéséhez.

Alapszabályaink szerint intézetünk jelenleg 2000 koronánál kisebb kölcsönt nem adhat, első sorban tehát a kölcsönök e minimumának megfelelő leszállítására volna szükség. Hogy mind ez ideig tartózkodtunk ettől, az annak tulajdonítható, mert meg vagyunk győződve, hogy ez idő szerint a kisebb kölcsönöket a fentebb említett tényezők oly mértékben megdrágítják, hogy azok a legelőnyösebb feltételek mellett is, a kölcsönvevőre végeredményében drágákká válnak, már pedig helytelen és indokolatlan lenne, hogy a kölcsön feltételein kívül álló tényezőkből eredhető sajnos következmények odiuma az intézetre háruljon.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1902. május 11-én

Magyar Földhitelintézet.

Tisztviselők érdeke.

A tanító mint közhivatalnok.

Ki tud erről? Nagyon kevesen. A budapesti királyi táblának ily ügyben hozott fölmentő ítélete után még azok is kétségbevonják, a kik eddig adtak reá valamit!

Szinte látom a Tóth Bélák gunyos vigorgásait, a mint kéjelegve ünneplik a „tanbetyár“ titulus sankcionálását. Hallom, a mint szállóigévé lesz: „de bizony csak üsd vissza“; mese az, a mit a tanítók jogviszonyairól beszélnek. Nem közhivatalnok a tanító, mert ime a felsőbb bíróság

nem ismeri annak. Csak az, a mi volt: réme a kényes, beczéttett, rendetlenkedő, makranczos urficskáknak. Tanbetyár.

Hát a „nemzet nap számosa“, „nép apostol“, „nemzeti hadsereg“ elnevezések a tanbetyár jelzővel nyernek kiegészítést?

Hát testet, lelket sorvasztó munkánkért ezt érdemeljük a társadalomtól?

Hát így épül ki a magyar nemzeti állam? Gyűlölséggel? Szenvetéssel? Keserűséggel? Üldözéssel? Méltatlansággal?

De beszéljünk nyugodtan.

Megszoktuk mi már régen, hogy a tanító-nak ne igen legyen igaza.

Megszoktuk, hogy ha akad közöttünk egy-egy önértesebb ember, ki egyénisége teljes tudatában nem szegődik a klikkek uszály hordójává; ki sikra mer szállani a maga igaza mellett, hivatkozva törvényre, szabályrendeletre s holmi ilyen hiábanvaló dolgokra, — mondom megszoktuk — hogy összeröffenjen ellenünk a hatalom s lehet a napnál fényesebb igazunk, felfalják azt az „igaga“ embert egy ülő helyében.

De azt már még sem mertük hinni, hogy a mit a mi jóságos miniszterünk törvényben ad az ő munkatársainak: valaki, valahol kétségbe merje vonni.

A dolog így történt:

Egyik budapesti elemi iskolában nyakon vert egy kényes urficskát a tanító. Bizonyára oka volt rá. Az urfi sirva futott haza s panasolta el édesapjának az esetet. Az apa, ki betegen feküdt az ágyban, az első benyomás hatása alatt felrohant az iskolába s ott a tanítót tettleg bántalmazta. Kést fogott rá. A dühöngő embert az iskolaszolgák fékeztek meg. Az ügy, igen természetes, a büntető bírósághoz került s a királyi törvényszék hatóság elleni erőszak vétségét állapítva meg, három havi elzárásra ítélte az apát. Megfelebbezte s a királyi tábla, tekintettel arra, hogy a tanító közhivatalnoki minőségét törvény vagy miniszteri rendelet nem tartalmazza, tehát hatóság elleni erőszak vitája nem forog fenn, s tekintettel az apa ideges, lázas állapotára, fölmentő ítéletet hozott.

Hát ehhez az ítélethez van nekem egy pár szavam. Ezt az ítéletet a napi lapok feltűnő helyen közölték; elhallgatva annak pszichológiai indokait s ez így, csak magában igen alkalmas a közvélemény megtévesztésére. Különösen alkalmas itt nálunk, a Székelyföldön, hol a nép maga is újságolvasó lévén, tehát minden magyarázat nélküli egyszerűen tudomást vesz róla s adandó alkalommal ez veszedelmes precedensül szolgálhat.

Vármegyénk földmivelő székelysége ritka intelligenciával rendelkezik. Részben maga is tanult vagy tanítat. Tudja jól, mibe kerül az. S éppen azért értéke van előtte a tanult embernek, megbecsüli. A tanítót is meg. Az iskolát is meg. Közöttünk ritkán fordul elő, hogy ha az iskola czéljai érvényesítése végett erősebb fegyelmi eszközökhöz nyúl, azért megtámadják a tanítót. Természetes, józan esze van a székelynek s belátja, hogy bizony a nevelőnek számot kell vetnie a születéssel is, a véralkattal is.

Én annak az ítéletnek indokait nem ismerem, csak a napilapok czélzatosan kommentált közleményeiből tudok, a mit tudok.

Csak a puszta tény látom. A tanító nem közhivatalnok. Hát én a közvéleménynek ilyenmü megtévesztése ellen teljes erőmből tiltakozom.

Tiltakozom és adom tudtára miudazoknak, a kiket illet, hogy igenis: **a tanító közhivatalnok!** Tartalmazza ezt törvény. Világos, érthető törvény.

A közoktatási miniszter urnak 1901. évi május hó 21-én 32,055 szám alatt kelt rendeletével a gondnokságok és az állami elemi iskolák tanítóinak számára kiadott „Utastítás“ nak 103. §-ban foglalt 0) pontja világosan kimondja:

„hogyan az 1878. évi V. t.-cz 270. §-nak 2. pontja és a 461. §. szempontjából bármilyen jellegű nyilvános iskolánál működő tanító közhivatalnoknak tekintendő.“

Ugyancsak ez a pont az igazgatóknak kötelességüké teszi, hogy örködjének, miszerint a szülő a tanítói tekintélyt meg ne sértse és ha mégis ez előfordulna, az elkövetett sértésnek ilyen szempontból leendő megtorlása iránt az egész ügyről kimerítő és alapos jelentést tegyen a királyi tanfelügyelőhöz.

No hát, ha ez sem törvény, akkor mi? A ki nem hiszi, olvassa el; ott van a 83. lapon.

Mindezeket pedig csak azért irtam le, hogy a kit érdekel, vegyen tudomást róla és vigyázzon, mert nem mindenki lesz olyan szerencsés, mint az a budapesti polgártárs.

Peszentei.

Közlekedés

Napi posta-járatok érkezése és indulása Székely-Udvarhelyt:

Érkezik:	Indul:
d. e. 6:13 segesvár—sz.-udvarhelyi (kalauz)	d. e. 7:05
d. u. 2:30 sz.-udvarhely—oláhfalvi (1 lovas)	„ 6:15
d. e. 7:30 „ zetalaki („ „)	„ 8:00
d. u. 5:30 „ oklándi („ „)	„ 8:00
d. e. 10:30 „ parajdi („ „)	déli 12:00
d. e. 10:30 „ oroshgyi (gyalog)	12:00
d. u. 1:33 segesvár—sz.-udvarhelyi (kalauz)	d. u. 3:05

A parajdi postakocsi hoz és viszen 4 drb községi táskát, u m: a szentléleki csendőrsét, Farkaslaka és társközségeit, Pálfalvát, valamint Felső-Sófalva községét s ezen kívül egy menet, mint jövet érinti a korondi és nyárban a Korond-fürdői postahivatalokat. Az oláhfalvi postajárat viszi és hozza Fenyéd és Méréfalva községek táskáját s fürdő-idején alatt érinti a Homoród-fürdői postahivatalt. — A homoródklándi postakocsi pedig úgy menet, mint jövet érinti a homoródszentmártoni postahivatalt.

Hetenként háromszor (kedden, csütörtökön és szombaton) gyalog küldöncz útján kapnak postát az alábbi községek. A felsőboldogasszonyfalvi körjegyzőség útján: Felső Boldogasszonyfalva, Árvátfalva, Patakfalva, Bikafalva és Hodgya. Együttesen Telekfalva és Sándorfalva, ugyancsak Óczfalva és Miklósfalva. A farczádi körjegyzőség útján: Farczád, Sükö és Lengyelfalva. Végül pedig a szenttamási körjegyzőség útján: Szent-Tamás, Tibód és Ülke községek jutnak postai küldeményeikhez.

Ohajtandó volna, hogy az egyes körjegyzői körök posta ügynökségek felállításáért folyamodjanak s ne hetenként csak háromszor, de minden nap megkaphassák és küldhessék leveleiket.

Tan- és nevelésügy.

A székelyudvarhelyi kir. állami főreáliskolával kapcsolatos internátusba az 1902—1903. tanévre 65 tanuló vétetik fel, kik közül 40 tanuló 400; 15 tanuló 300 és 10 tanuló 200 korona díjt tartozik fizetni. E helyekre ezennel pályázat hirdettetik. Azon szülők, vagy gyámok, kik fiaikat, illetőleg gyámoltjaikat az internátusba felvétetni ohajtják, ebbeli kérésüket f. évi július 20-ig az igazgatóságához intézve és czimezve nyújtják be, czimük és lakásuk pontos megjelölésével. A kérelemhez mellékelni kell: a) a legutolsó tanévről nyert iskolai bizonyítványt; b) orvosi bizonyítványt arról, hogy a tanuló egészséges, nincsenek szervi bajai. Azok, akik a mérsékelt díjakra ohajtják fiaikat, illetve gyámoltjaikat felvétetni, a fentemlített okmányokon kívül az illetékes hatóság által kiállított, egészen új keletű vagyoniassági bizonyítványt is tartoznak csatolni kérésük támogatására. A díjak felvénekint előre fizetendők. A rendes felvételi díjakon kívül minden tanuló köteles butorrongálás czimén 10 koronát letétbe adni, mely összegből az előfordulható rongálások fedezetnek. A felvett tanulók élelmezést, lakást, fűtést, világítást kapnak s megfelelő felügyeletben részesülnek. Az élelmezés a következő: reggeli: kávé zsemelével; ebéd: három fogás, vasárnap és csütörtökön négy fogás; vacsora: egy fogás, rendszeresen sült. Ezenkívül d. e. 10 órakor és d. u. 4 órakor egy-egy szelet kenyér. A felvett tanulók a

belépéskor a következő felszerelést tartoznak magukkal hozni: a) egy-egy nyári és téli időszakra való tisztességes ruházatot; téli köpenyt vagy nyakabátot és főrevalót; b) legalább 2 pár erős cipőt; c) ágyfölszerelést és pedig: két párnát, egy téli paplant gombokkal, két paplanlepedőt gomblyukkal, két alsó lepedőt és két-két párnahéjat; d) fehérneműt: hat drb fehér nappali inget, hat lábravalót, három hálóinget, legalább 12 drb zsebkendőt és hat pár harisnyát, 4 törülközőkendőt, továbbá fésűket, ruha-, fog- és cipőkeféket. A fehérneműekre feltűnő helyen legalább 2 cm. nagyságban azon szám himzendő, mely szám alatt a felvételtől szóló értesítés megküldetik. Az értesítéshez egy kötelezvény is csatolattik, melyet a szülő, illetőleg a gyám szabályszerűen aláírni, s legkésőbb 8 nap alatt az igazgatóságához visszajuttatni tartozik. A felvétel elfogadásának igazolásul és biztosításul. A tanítással járó díjakat, minő a tandíj, továbbá a szükséges taneszközök beszerzésével járó kiadásokat szülők vagy gyámok külön tartoznak hordozni. A felvett tanulók kötelesek mindenben az internátusi szabályzatok szerint eljárni. Azok a tanulók, kik rossz magaviseletet s folytonos szorgalomhiányt tanúsítanak, az intézetből kizáratnak. A főreáliskolába a beiratkozások szeptember 1-én kezdődnek. Székely-Udvarhelyt, 1902. július 1-én. Az internatus igazgatósága

Különfélék.

Három év.

Három éve mai napon, hogy kishalmágyi Hollaky Arthur, vármegyénk főispánja elfoglalta főispáni székét s élére állott székely anyavármegyénk közügyeinek.

Három éve annak, hogy a székely testvér-harcz helyett békés, áldásos közéleti munkálkodás honol vármegyénkben és a § ok nemcsak egyes kiváltságosak-, hanem egyenlő mértékben jogot adnak s kötelességet jelentenek kivétel nélkül mindenkinek. Ezóta úgy közigazgatási, mint általános gazdasági életviszonyaink határozott haladási irányt vettek és minden téren javulás mutatkozik vármegyénkben. Nem mult el egyetlen év sem a három közül, melyben valamely üdvös, általános érdekű ujtás nem történt volna hol itt, hol amott. S jelenleg is az eszmék egész sorozata van tervezet és kivitel alatt.

Erélyes, de nem erőszakos, becsületes és őszinte nyíltsággal kormányozta e székely vármegye ügyeit. Kitaró szorgalommal nyesegette a fattyuhajtásokat és ápolta, gyámolította az arra érdemesnek talált ügyeket. Utat nyitott gazdálkodó közönségünknek a mindennapi kenyér megszerzéséhez s élére állott mindazon testületek- s egyesületeknek, melyek hivatva vannak társadalmi és közéletünk terén nemcsak jó magot elhinteni, de annak gyümölcsözését is elősegíteni. Ezeket díszes és előkelő állásából kifolyólag nemcsak tekintélyével, hanem kiválóan odaadó munkásságával is — magas színvonalra emelte.

A mit eddig roppant befolyással, sok nagy utánjárás- és protekciókkal sem mindig lehetett elérni s igen különleges esetekben valósulhatott: 5 százalékos tőke- és kamattörlesztéssel fizethető, olcsó földhitelt eszközölt nemcsak vármegyénk, de az egész Székelyföld kigazdái részére. Hogy mit jelent ez az eddigi 12—16 százalékos magas kamatu hitelek súlya alatt roskadozóknak — fényes tanúságot tesz lépten-nyomon székely népünk áldást mondó, hálás szívvel ragaszkodó nyilatkozata.

Nem szándékunk dicséretet zengeni és felsorolni főispánunk széleskörű érdemeit. Azonban a mai jelentőség-teljes nap emlékére, ennyit méltónak tartottunk elmondani és bár nagy vonásokban regisztrálni.

Együttal hálás szívvel, őszinte szere-

tettel és személye iránti igaz ragaszkodással üdvözöljük vármegyénk közönsége nevében főispánunkat s tiszta szivből kívánjuk, hogy hazánk és székely nemzetünk további boldogítására — köztisztéletben álló családja örömeire a Mindenható sokáig éltesse!

— **Papválasztás.** Az udvarhelyi ev. ref. egyházközség június 30-án töltötte be néhai Bedő Ferencz elhalálózása folytán megüresedett papi állását, melyre nyolcz jeles képzettségű lelkész pályázott. A választás az egyházmegye részéről kiküldött két elnök, dr Gyarmathy Dezső, egyházi gondnok és Lajos János bögözi ref. lelkész vezetése alatt folyt le ékes rendben. A választás iránt az egyházközség tagjai meleg érdeklődéssel viseltettek; nemcsak férfiak, de nők is nagy számmal vettek részt a szavazásban. Az egyháztagok bizalma Vajda Ferencz, szászlónai lelkészt hívta el az udvarhelyi ref. egyház lelki vezéréül, kinek itteni működése elé a legnagyobb reménységgel lehetünk. Vajda életének javakorában levő férfit, ki eddig az irodalom és gyakorlati lelkészet terén kifejtett munkásságával méltán keltett személye iránt figyelmet s hisszük, hogy ismert buzgóságával és nagy szorgalmával sikerülnie fog neki egyházközségét anyagilag és szel emileg fejleszteni s ennek igaz és szent ügyét diadalra juttatni. Bizalommal és szeretettel várjuk és fogadjuk Vajda Ferenczet, mint az udvarhelyi ev. ref. egyházközség törvényesen megválasztott új lelkészét. Isten hozza őt mielőbb közénk!

— **Primiciák.** Hadnagy János és Szabó Dénes áldozópapok, mindkettő a helybeli róm. kath. gymnasium volt növendéke — e hó első felében tartják primiciájukat. Hadnagy János áldozópap ma (vasárnap) a szentléleki plebániái templomban mutatja be első szent mise-áldozatát; míg Szabó Dénes áldozópap Pálfalva községben, szülőfalujában e hó 13-án tartja primiciáját az ottani plebániái templomban.

— **Tíz éves találkozó.** Szép és lélekemelő ünnepély színhelye volt e hó 1-én a helybeli ev. ref. kollegium. Ekkor jöttek ugyanis össze 10 éves találkozóra azok az ifjak kik ezen intézetben az 1891—92. isk. évben 8-ik osztályt végeztek. Megjelentek a következők: Baczó Lajos ev. ref. pap (Bethfalva), Bartha Andor földbirtokos (Bardócz), dr Beszterczey István kir. törvényszéki aljegyző (Székely-Udvarhely), Fülöp Kálmán ev. ref. pap (Kis-Solymos), Horváth Albert tanár (Rima-Szombat), Kovács István ev. ref. pap (Rugonfalva), Mátyus Zsigmond áll. számvevőszéki számtiszt (Budapest), Lázár Mihály pénzügyi fogalmazó (Temesvár), Pünköszt István ev. ref. pap (Uzon), Pünköszt Pál adótiszt (Kolozsvár), dr Feleki Sándor (Kolozsvár). Távolmaradásukat kimentették: Máthé Dezső kir. albiró (Torda), Bodó Farkas kir. albiró (Csik-Szereda), Csekme Mózes vasuti tiszt (Kis-Kőrös). Nem jelentek meg s elmaradásukat nem igazolták: Bede József földbirtokos (Telek), Czell Sándor, m. kir. honvéd főhadnagy (Fogarás), dr Nagy Jenő ügyvéd (Csik-Szent-Márton). Időközben elhaltak: Bencze Miklós és Lengyel Lajos tanárjelöltek, Máthé Béla jogász. Megjelent az ünnepélyen az egész tanári kar, dr Mezei főgondnok. Az ünnepélyt a Baczó Lajos által orgonán kísért 90-ik zsoltár eléneklése nyitotta meg, mely után Kovács István mondott lelket megragadó, buzgó imát, áldást kérve intézetre, városra, hazára, tanárok és tanítványokra, elparentálva az elhunyt Szakács tanárt és a 3 jó barátot. Ezután Kovács Dániel tanár elnök magvas elnöki megnyitóban fejtegette a 10 éves találkozó jelentőségét, hatását úgy az intézetre, mely mintegy számon kéri szárnyai alól kibocsátott gyermekeitől, hogy az édes anyától nyert talentummal miként sáfarkodtak, valamint az ifjuságra is, kik egymásnak beszámolva ösztönt, buzdítást, erőt nyerne a további munkára. Az elnöki megnyitó után Pünköszt István üdvözölte az előjáróságot és elnököt a hála és szeretet őszinte kifejezésével. Dr Beszterczey István felolvassa a 10 évvel ezelőtt aláírt kötelezvényt, s jelentést tesz a távollevők bejelentett igazolásáról, mely után Baczó Lajos indítványára elhatározott egy, a konviktus czéljaira leendő alapítvány tetele és egy újabb, 10 év mulva tartandó találkozó, melynek idejéről 1912. szept. 10-ike tüzetett ki. Az alapítványra a jelenlevők 177 koronát jegyeztek, melyösszeből 150 korona a konviktus czéljaira a többi összeg a távollevők által felajánlandó összeggel együtt Szakács tanár sirmemlékére fog fordítatni. Gyűlés végeztevel megnézték az ifjak a kollegium gyűjteményeit, majd látogatást tettek volt tanáraiknál, Mezei főgondnoknál, mely után tanárok és tanítványok jó bor

gányzenével füszerezett ebédre gyűltek össze régi-vendéglőben, hol egymást érték a szebb-ebb pohárköszöntők. Ebéd után fölkeresték a tanár sirját, meglátogatták helyben lakó arczey tanulóársukat, honnan a Solymossy sósfürdőjéhez rándultak ki. Visszatérve a kágy-kertbe gyűltek össze vacsorára, hol kolozsvári zenész szép nótái mellett a késő órákig maradtak együtt. Következő nap a zás napja volt, melyen elment ki-ki folytatni a munkálkodását, magával egy szép nap kedves emlékeit. Adja Isten, 10 év múltán is együtt örvendezhessenek a város viszontlátásnak, s váljanak mindnyájan a derek polgáraivá. —s.

A székely kongresszus előtt vármegyénk tekintésére tervezett tanulmányi kirándulás tervezete a következő: Utiterv az 1902. augusztus hó 22—27-ig terjedő időre: Budapesti utazás a központi pályaudvarról augusztus 22. d. u. 2 óra 15 perczkor indul a gyorsvonattal Aradon át utaznak közvetlenül Héjjasfalvára székelyudvarhelyi h. é. vasuton Alsó-Bolcszonyfalva—Fiatfalva örházig. I. augusztus 22-én: Érkezés reggeli 4 óra 40 p. Fiatfalvára Ugron Zoltán nagybirtokoshoz. Innen reggel 8 órakor Székely-Keresztúr (3 km.) a lenkikészítő gyár, valamint egyéb termékek, u. m.: szitakötés, székely-szöttes tekintésére. Indulás 10 órakor Kobát-Demeván, Malomfalván át Farkaslakára (23 km.) ebéd 12 órakor, azután az ugyanitt bemutatott palfalvi, kecsesi, siklódi és malomfalvi faipari termékek megtekintése. Indulás délután 2 órakor Korondra (12 km.). Itt a róm. kath. lelkész-lakosok által bemutatandó fazekas iparcikkék megtekintése. Azután Korond-fürdőre utazás 15 km. Korond-fürdőre vacsora és meghálás (díjtalan ellátásról gondoskodva). II. Augusztus hó 23-án: Korond-fürdőről indulás reggeli 7 órakor Rajdra (12 km.) a sóbánya és a sóvidéki ipari termékek (pokróczgyártás) megtekintésére; villásvasúton Parajdon. Innen d. e. 11 órakor indulás Székely-Udvarhelyre (36 km.) Itten d. u. 3 óra ebéd tetszés szerinti helyen. D. u. fél 5 órakor Székely-Udvarhelyi iparosok által az iparoskör közlésében kiállított kézműipari termékek megtekintése. Vacsora a Koronkay-féle kerthelyiségen; Székely-Udvarhelyen meghálás (díjtalan ellátásról gondoskodva van). III. Augusztus hó 24-én: Székely-Udvarhelyről indulás reggeli 7 órakor Homoród-fürdőre (175 km.) és az utabbi Czenk-tetőn a havasi legelő megtekintése, majd reggeli Homoród-fürdő. A fürdő megtekintése után utazás Szentegyház-Oláhfaluba (4 km.). Itt a havasi marhaállomány, valamint egyes gazdaságok megtekintése után utazás a Lobogó-fürdő-fürdőre át Lövete községbe (10 km.) Innen vissza Szentkeresztbányára; a vasgyár megtekintése után ebéd d. u. 5 órakor. Meghálás Szentkeresztbányán és a 2 km.-re fekvő Szentegyház-Oláhfaluban (díjtalan elszállásról gondoskodva van). Megjegyzés: A folyó évi kirándulásokra a rendező bizottság által 10 kocsi ingyenesen engedtetik át használatra a vendégeknek. Az ezen felüli szükségletre, valamint az augusztus 25-én tervezett utazásra Szentkeresztbánya és Oláhfalutól Csik-Szeredaig bérkocsikról gondoskodva lesz es pedig: egy-egy bérkocsitért 22., 23. és 24-iki kirándulásokra naponta 10 K; a Csik-Szeredába való augusztus 25-iki utazásért 14 K lesz fizetendő. Székely-Udvarhelyt, 1902. június hó 27-én. A rendező bizottság.

Halálozás. Részvétellel vettük a következő gyászjelentést: Alólírottak fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy a szerető anya, jó anyós és önzetlen rokon, özv. Veress Denesné szül. Laiber Nella életének 52 ik, özvegyiségének 8-ik évében, rövid, de szívrepesztő fájdalom után, folyó hó 1-én este 9 órakor jobblétre szenderült. A forráson szerető, gondos anyai szív megszűnt dobogni, fájdalmait megszüntek: a miénkre csak a hit nyújthat gyógyító balzsamot. A megboldogult hűlt testemet folyó hó 3-ikán d. u. 4 órakor fog Várterezai saját házatól a róm. kath. szertartás szerint, az ev. ref. temetőben elhelyeztetni. Nyugodjék békében! Székely-Udvarhelyt, 1902. július 2. Veress Kornélia férj. Farkas Endréné, Veress Dénes, mint gyermekei. Laiber Béla, neje és gyermekei, Laiber Dénes, neje és gyermekei, testvére. Özv. Veress Andrásné, anyós. Laiber Antal, r. kath. plebános, özv. Dávid Károlyné szül. Laiber Maria, L. Huszár Lajos, mint nagybátyjai, illetve nagynénje.

Ösztöndíjas tanulók. A székelyudvarhelyi ev. ref. kollegiumban e hó 2-án nevezte ki az illetékes bizottság a Kiss József-féle segélyben részesülő a tanulókat, a kik ötvenen vannak és fejenként 50 korona 40 fillér ösztöndíjat kapnak jövő iskolai év ünnepélyes megnyitása alkalmával, vagyis szeptember 4-én. Dr Mezei Ödön kollegiumi főgondnok elnöklése mellett a bizottságban résztvettek Udvarhelyvármegye részéről: gróf Lázár Ádám mint alispán helyettes, Ádám Albert tb főjegyző, mint a főjegyző helyettesítője és dr Keith Ferencz aljegyző, mint az I. aljegyző helyettese; a kollegium részéről: Gönczi Lajos igazgató, Felegyházi Antal gazdasági felügyelő és Fejes Áron r. tanár, mint bizottsági jegyző. A kinevezett tanulók ezek: Felszegi István, Pávelka Jenő, Gyárfás Pál és Kertész Lajos VIII. oszt. t., Bagossy Kálmán, Biró Gyula és Turóczy Zoltán VII. oszt. t., Bedő Béla Fancsalai Sándor, Hegyi István, Kovács Béla, Miklós Pál, Nagy Lajos, D. Pál Lajos, Robonyi Adolf, Szabó Gyula, Szörnyü Béla és K. Pál Lajos VI. oszt. t., Dénes Dezső, Eötvös Dezső, Molnár József, Pál Dénes, Pálffy Béla, Balla Sándor, Demeter Árpád, Gyárfás Aladár, Kassai Pál, Szabó Ferencz és Zakariás Vilmos V. oszt. t., Demeter Zoltán, Dénes János Gothárd József, Kerekes Ferencz, Kovács Gábor, Mester Mihály, Musnay László, Péter Gábor, Szabó Károly, László Jenő és Gombos József IV. oszt. t., Nagy Károly, Konsza Sámuel, Hegyi András, Benke András, Hegyi Sándor, Gönczi Lajos, Benedek Gyula, Szócs Gergely, Gáspár Elemér és Jakabfi József III. oszt. t.

„Szászok közeledése” czim alatt a székesfővárosban megjelenő „Magyarság” e hó 3-iki számában (G. S.) jegygyel egy cikkely jelent meg. Ebben a cikkelyben annak írója a székely birtok megmentésére egy új segítséget fedezett fel — a szászok részére adandó külön törvényes biztosíték fejében. Részünkről a cikkely politikai czélzatával nem foglalkozunk, mivel arra jogosultak sem vagyunk. Azonban a mi „a pusztuló székely birtok megmentésére” irányuló hazafias törekvést illeti, arra nézve egy a cikkely különben nagyon tisztelt írójának, mint „az igaz székely képviselők”-nek — minden mellék czélok és érdek nélkül — ajánlhatjuk a Magyar Földhitelintézet által a kormányhoz tett és a „Székely-Udvarhely” f. évi 24., 25., 26. és 27. számaiban szóról-szóra megjelent s a Székelyföld közszükségletének egyedüli megfelelő, messzekiható javaslatainak elolvasását. A „Magyarság”-ot pedig, mint a Székelyföld székesfővárosi organumát ehelyen is falkérjük: ne kövesse ezen humanus intézménnyel szemben fővárosi kollegiának példáját, hanem a nemes czélhoz méltó szeretettel támogassa az intézet fölajánlott szolgálatait épen a székelység érdekében. Ne féljen a meggyanúsítástól, hisz, „a tiszta aranyat a rozsdá nem fogja meg”. E mellett az akció mellett, minden más felesleges. Ezzel a Székelyföld, sőt az egész Erdély birtok-hitele rendezhető volna.

„Egy plebános panasza” czimmal tárgyalagos és minden sértési szándék nélküli közleményt hoztunk nyilvánosságra a „Székely-Udvarhely” mult számában. Erre vonatkozólag egyik érdekelt, a közleményben érintett féltől hosszabb nyilatkozatot kaptunk, a melyet kissé szenvedélyes, személyes vonatkozása miatt szóról-szóra nem közölhetünk. Azonban az ügy érdemére szolgáló részből — válaszképen, pártatlanságunkból kifolyólag — semmit sem hallgatunk el és azt következőkben adjuk. Czikkiről a panaszkozó plebánossal szemben rosszaságot nyilvánítja, hogy — állítása szerint — egy olyan egyén nullájától, aki több, mint 10 éve általános könyörödmányból tengődött, a 6 K temetési díj előre lefizetése nélkül, többszöri kérés, sőt rimázkodás után is megtagadta az eltemetést mind addig, míg az igen tisztelt főszolgabíró ur — nézetem szerint nagyon helyesen és törvényesen — azt a legerélyesebb hangon el nem rendelte. — „A kántornak két igavonó marhája után kivett közmunkát a plebános ur nem egedte teljesíteni, a miért az illetékes hatóság természetesen a kántort megbüntette 4 koronáig és be is zálogolták honn nem léteben — a kántor édesanyja által önként átadott értéktárgyak lefoglalásával.” — „Való az, hogy 10—12-szeri prevaricálás után — végre is a plebános ur libái behajtottak az illetékes határbíróhoz, honnan csak az 1894. XII. t.-cz.-nek megfelelő eljárás után kaphatta vissza.” — „Másnap a panaszos gazdasszonya cselédjével a szomszéd P. Gy. ur kertjén egy rést csináltatott s azon P. G. és B. J. libái keresztül hajtatta a plebániai kertbe és egy fillér értékű kártétel nél-

kül a határbíróhoz. Ezen tény szemtanuk vallomásával s az illetékes előljáróság által konstataltván, a libák oly hozzá adással adtak ki, hogy jelen eset a büntető bírósághoz tartozván, a liba tulajdonosok oda fordulhatnak.”

Tüzeset. Harangkongás, a tüzoltók vész-kürtjének hangja verte fel e hó 2-ára viradó éjjel városunk lakosságát. Az Attila-utcában tűz ütött ki. A helyszínén csakhamar megjelent a rendőrség Szombatfalvy fő- és Feleky alkapitányokkal élén, valamint az önkéntes tüzoltó-egyesület, a katonaság és a tüzet gyorsan lokalizálták. A tűz id. Csoma Sándorné telkén ütött ki, hol egy tartóban széntüzelő és szapuló üstös katlan volt elhelyezve. Donga József, Laiber Ignác és Csománé mintegy 600 K értékig károsodtak. Az épületek biztosítva voltak. Azonban házi-butorok, kézmunkák és egyebekben megtérítést nem nyerő kárt szenvedtek. A tűz keletkezése ügyében erélyes nyomozás foly.

Nyilvános elszámolás. A mult hónap 29-én tartotta meg a kollegium s a főreáliskola ifjúságából alakult rendezőség zártkörű táncmulatságát a Szejke-fürdőn. Kicsiny, de jókedvű társaság gyűlt össze ez alkalommal az elég kényelmesen berendezett szejkei táncsterembe, hol a mulatni vágyó ifjak határtalan jókedve s az andalító zene csábos hangjai jó kedvre, vidámságra hangolták még a borongó kedélyeket is. Gyönyörűség volt nézni, hogy mily boldogul tánczolt a szilaj jókedvű, gondtalan fiatalság; a szülők keblében mily jóleső érzést szült: látni gyermekeiknek örömtias arczán a meglegedés okozta mosolyokat, mint boldogságuk hü kifejezőit. Mindenki megújult kedélyvel, az ifjak új ábrándokkal eltelve: késő reggel hagyták el a termet. A mulatságon az összes bevétel 126 korona. Ebből kiadás 105 K 50 fillér. Tiszta jövedelem 20 K 50 f. Felülfizettek: Ugron Gábor, dr Valentsik Ferencz 10—10 K, Zeyk István 5 K, Ugron Lajosné, dr Nagy Samuel 4—4 K, dr Damokos Andor 3 K, Betegh Pál 2 K, Kassay Andrásné 2 K 20 fillért, Pálffy Ferenczné 2 K, Janosy Gyuláné 1 K 40 f. Szabó Istvánné, Somay Gyula, Sculler János, Piskóti Borcsa, Miskolczi László, Lukácsffy János 80—80 fillért, N. N. 40 fillért. A felülfizésekből begyűlt összesen 48 K 80 fillér. Fogadják a nemes lelkű felülfizetők ez uton is a rendezőség halás köszönetét. A tiszta jövedelem az „Orbán Balázs” szobor-alapra fordítatik.

Egy komédiás halála és még valami. Batti Lőrincz (alias Zacskovits), a jelenleg Székely-Keresztúron működő panoráma és buvárlat tulajdonosa mult hét folyamán baleset következtében hirtelen elhalt. Erzsébetvárosban alól az Ugron-féle vasútvonalon egy elszalasztott hajtómű (draisine) elgázolta s beszállították a segesvári kórházba, hol operálás után meghalt. Holttestét e hó 1-én Pozsonyba szállították. Beavatották azt is tudni vélik, hogy Battinak igen előkelő rokonsága van Pozsonyban s az ugyszólva kóbor komédiásnak tekintett panorámás, lüvölde és buvárlat „mutogató” nevezett városban többszörös háztulajdonos. Az ország több postatakarékpénztárában pedig százakra menő pénze van elhelyezve. Ingatlan-és pénzbeli tekintélyes vagyonát ugyan az ország minden részében gyűjtötte össze, de ahhoz a Székelyföld legszegényebb népe is jóval hozzájárult, mert alig 3 éven belül már második sorra városainkat és vásáros községeinket. Ebből világos tanulságot vehetünk, t. i., hogy hasonló, — könnyen elkerülhető — tisztán pénz-pazarlásnak mondható semmiségekre jut pénzünk, de bezzeg jó könyvekre, ujságokra, szivet és lelket gyönyörködtető hasznos dolgokra — alig vagy egyáltalán nincs pénzünk és ilyesmi nem érdekelnek sokakat. Különösen faluhelyen az olvasótársaságba még évi 1 koronás tagsági díjat is sajnálunk, holott egy napi avagy képes heti ujságban egyetlen egyszer is több látni, tudni- és élvezni valót találunk, mintha az összes garasos komédiákat végig járjuk s a panorámák semmit érő, csak szemre épített ostobaságai után futunk.

Egy tanuló öngyilkossága. Zakariás Domokos, a székelykeresztúri unitárius gymnasium ösztöndíjas tanulója a napokban a tordátfalvi határon felakasztotta magát. Mezei virágból csokrot kötött s azt a fára helyezte és mellényét a nyaka körül csavarva, úgy kötötte fel magát fűrész-zsinórral.

Pisztrang telepek vármegyékben. Langraf János halászlai felügyelő e hó közepe táján vármegyénkbe érkezik, hogy az itt létesítendő pisztrangtenyésztési telepeket alispánunkkal kijelöljék.

Balesetek. Pál Elek márifalvi illetőségű szolga Kálnoky István helybeli mészárosnál a

Székelyudvarhelyi hatósági erdőszolgai állomásokra pályázat nyitattik. Pályázók felhivatnak, erdőtervény a) és b) pontjában előírt mérést ép és egészséges testalkatukat, életük és egészségük eddigi alkalmaztatásukat, valamint esetleges eddigi alkalmaztatásukat, magyar nyelvnek szóban és írásban való magyarázatát igazoló okmányokkal felszerelt kérelmet benyújtani. A pályázat feltételei a) és b) pontjában meg vannak határozva. A pályázatoknak 1902. évi július hó 15-éig be kell juttatni Székelyudvarhelyi m. kir. állami erdőhivatalhoz. Később érkező kérvények figyelembe nem vevők. Udvarhelyvármegye közl. erd. hat. Székelyudvarhely, 1902. évi június 10. Damokos, elnök.

Apró hirdetések.

Ban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

FAGYLALT és legfinomabb cukorrész-sütemények *Ernst* és *Ernst* *csukrászatában* Székely-Udvarhelyt (piacszor) kaphatók. Vidéki megrendelések és pontosan teljesíttetnek.

Olcsó asztali és csemegeborok Székely-Udvarhelyt Fornengel Gyulánál kaphatók.

Építő közház. A vasuti állomással szemben a Solyomossyán egy kö- és téglából épült ház (6 szoba, kamra, pincze, nagy cserepes szin, 276 telekkel) könnyű fizetési feltételekkel eladó. Világosítást nyújt: G ör ö g Károly. 1-1

Hirdetések.

Dr. G. Schmidt főtörzs- és tisztiorvos-féle **FÜLÖLAJ** gyógyít időszakos süketiséget, fülfájást, fülzugást, meggyóhullást még *idült esetekben is*. Egyed- kapható üvege 2 frtért

Székely Miklós gyógyszerésznél Kolozsvárt.

ERZSI ÁRPÁD épület- és diszmu bádogos

Székely-Udvarhelyt ombatfalvi-uteza, a kerületi betegsegélyző pénz- (mellett), elvállal minden e szakmába vágó munkákat, u. m. *torony- és házfedést, tetőfedetek kijavítását. Raktáron tart mindenféle konyha eszközöket, házi szükség- sereget, kertészeti cikkeket és fürdőkáda- t.* Vidéki megrendeléseket lelkiismeretes pon- tossággal teljesít. — *Költségvetéseket díjtala- nlanul elkészít.* 1-26.

KADÁR- ÜZLETEMET

van szerencsém a n. é. közönség szí- ves figyelmébe ajánlani. — *Raktáron tartok: boroshordókat, fenyőkádákat, csebreket, kártyákat és dézsákat. — El- vállalok gyári, raktár- és pinczeberen- dezéseket pontos és szolid kivitelben. — Javításokat gyorsan és olcsón tel- jesítek. — Hordók hitelesítését is el- vállalom. — Szíves pártfogást kérve, vagyok kész szolgálattal:*

Magyari István,
kádár-mester.

5-25

Szám 2821—903. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi királyi törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a székely-udvarhelyi ev. ref. kollegium végrehajtatónak Vas János, Vas Gáspár, Vas Mária, özv. pacsai Vas Jánosné gyám által képviselt kk. Vas Róza és özv. Vas Jánosné végrehajtást szenvedő elleni 800 K tőkekövetelés, ennek 1900. július 1 től járó 8 százalékos kamatai 80 K 80 f perbeli, 22 K 70 f végrehajtási és jelelenleg 25 K 30 f-ben megállapított költség iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén levő oroszhegyi 257 sz. tjkvben A + 6, 8, 9, 12, 15, 17, 20, 22—28, 31—33 r. sz., 1540, 2523|2, 2620, 2745, 3231, 3293, 3439|1, 3441|1, 3479. 5308|1, 5624, 6546. 6692, 7110, 7193|2, 7194|1, 7195|2. 8460 a|1, 8460 b|1, 8926|a, 8926 b, 8983|a, 8983|b, 8984|a, 8984|b, 8985|a, 8985|b, 8986|a, 8986|b, továbbá az oroszhegyi 1619 sz. tjkvben A + 1, 2, 4 r. sz., 1117, 2727, 3306 hr. sz. és az 1621. sz. tjkvben A + 1 r. sz. 3080|1 hr. sz. a. ingatlanra és pedig az oroszhegyi 257 sz. tjkvben A + 6 r. sz. a. ingatlanra 28 K, az A + 8 r. sz. a. ingatlanra 13 K, az A + 9 r. sz. a. ingatlanra 40 K, az A + 12 r. sz. a. ingatlanra 5 K, az A + 15 r. sz. a. ingatlanra 4 K, az A + 17 r. sz. a. ingatlanra 1 K, az A + 20 r. sz. a. ingatlanra 104 K, az A + 22 r. sz. a. ingatlanra 5 K, az A + 23 r. sz. a. ingatlanra 3 K, az A + 24 r. sz. a. ingatlanra 3 K, az A + 25 r. sz. a. ingatlanra 5 K, az A + 26 r. sz. a. ingatlanra 32 L, az A + 27 r. sz. a. ingatlanra 65 K, az A + 28 r. sz. a. ingatlanra 95 K, az A + 31 r. sz. a. ingatlanra 49 K, az A + 32 r. sz. a. ingatlanra 51 K, az A + 33 r. sz. a. ingatlanra 10 K, az oroszhegyi 1619 sz. tjkvben A + 1 r. sz. a. ingatlanra 160 K, az A + 2 r. sz. alatti ingatlanra 7 K, az A + 4 r. sz. a. ingatlanra 5 K, az oroszhegyi 1621 sz. tjkvben A + 1 r. sz. a. foglalt ingatlanra elrendelte, tekintet nélkül az oroszhegyi 257 sz. tjkvben özv. Vas Jánosnének C 18 t. al. élethossziglani hasznélvezeti jogára, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1902. évi augusztus hó 23-ik napján d. e. 9 órakor** megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékat készpénzben a kikiáltott kezéhez letenni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Székely-Udvarhelyt, 1902. évi május 10-én.

Dr. VOITH,
kir. tszéki egyes-bíró.

Sz. 3546—902. fszb.

Feladási hirdetmény.

Udvarhelyvármegyében a homoród-keményfalvi közbirtokosság erdejéből 11.43 kat. holdnak mintegy 426 m³ vékonyabb, 1678 m³ vastagabb tölgyfa készlete és 909 m³ tölgy tűzifa — két évi kihatású időtartam mellett — **1902. évi július hó 9-én d. e. 10 órakor** Homoród-Keményfalva község házánál nyilvános szóbeli és zárt írásbeli árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár 16707 korona.

Utóajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Árverési feltételek a székelyudvarhelyi m. kir. erdőgondnokságnál és a homoród-keményfalvi közbirtokosságnál megtekinthetők.

Kelt Oklánd, 1902, június 20.

BENEDEK IMRE,
főszolgabíró.

1-3

NINCS TÖBBÉ SERTÉSVÉSZ!

Ha valamennyi sertéstartó gazda a Somogyi Géza-féle 13652. sz. a. szabadalmazott, kipróbált és a Nagyméltóságú magyar királyi földművelésügyi miniszter ur által, egyetértőleg a Nagyméltóságú magyar királyi belügyminiszteriummal 52972/III. I. 1901. sz. a. engedélyezett, Somogyi Géza és Huszár Adolf gyógyszerész által készített

állatok emésztését   **elősegítő tápport** alkalmazza.

Egy csomag 18 kr = 36 fillér.

Kizárólagos főraktár Székely-Udvar-

helyt: Szabady János

fűszer-, anyag- és csemege kereske-
1-12 desében.

Obendorfi répamag és angol perjefumag.

Mélyen tisztelt háziasszony!

Bátorkodom becses tudomására hozni, hogy
**az elismert legjobb minőségű
aradi lisztek**ből

állandó nagy raktárt tartok, valamint a fűszerszakmába vágó összes áruk nagy választékban vannak raktáron, ugyisint mindenemü gazdasági- és veteménymagvak a legolcsóbb árak szerint számíttatnak.

A nagyérdemü közönség pártfogását kérve, vagyok

52-9

teljes tisztelettel:

Libád Ignác.

Szolid és pontos kiszolgálás.

Hirdetmény.

Alólirott körjegyző közhírré teszi, hogy a Bögöz község vadászati joga 6 évre a bögözi körjegyzői irodában *f. évi julius hó 19-én délután 2 órakor* hasznóberbe adatik. M. Ugron János ur és Gróf Károlyi Sándorné külön-külön 200 holdat meghaladó tagterületek bérlet tárgyát nem képezik.

Bögöz, 1902. június hó 18-án.

Hegyi Zsigmond,
körjegyző.

3-3

Hazai ipar! Szolid munka! Olcsó ár!

ALBERT PÉTER

Kovács-mester

Székely-Udvarhely Kosuth-utca 74.

Allandó raktárt tart
legjobban elkészített és legkülönbözőbb
kivitelű modern

KOCSIKBÓL,

Használt kocsikat becserél, vagy
kijavít a legpontosabban, szolid ki-
vitelben és olcsó árak mellett.

„KEGYELET”

disztemetkezési intézet
Székely-Udvarhelyt, a Fötéren,

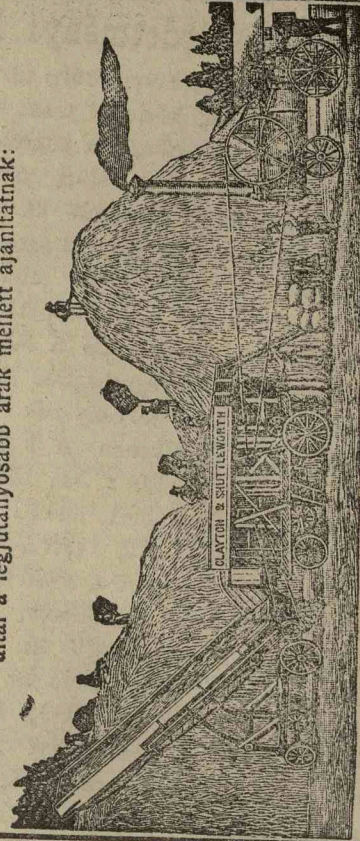
Barcsay Károly

divatüzletével egybekötve.

Temetkezéseket úgy helyben, mint
vidéken legpontosabban, a legegyszerűbb-
től a legdiszesebb kivitelig eszközöl.

Templomok, kápolnák és termek,
sőt egész udvarok gyászbavonását is el-
vállalja. Hullákat exhumáltat s bárhonnán
elszállíttat. Raktárt tart fa- és érez-
koporsókból, szemfödelek-, párnák-, sza-
lagok- és egyéb gyászkellékekből min-
dig nagy választékot. Új gyászkoesik
fényes felszerelésekkel, testőrök s az
összes temetési személyzet ruházata tel-
jesen magyar. Fölve: olcsó és pontos
kiszolgálás. 27-52.

Clayton & Shutteworth
mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.
által a legutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gözcseplőgép-készletek
továbbá járgány-cseplőgépek, löhère-cseplők, tisztító-rostát, konkolyozók, kaszáló- és arató-
gépek, szánagyűjtők, boronák.

„Columbia-Drill”

legjobb sorvetőgépek,
szecskavágók, répvágók,
kukoricza-morzsolók,
éaratók, őrlő-malmok,
egyvetemes acél-ékek,

2- és 3-vasu ékek és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kíván-
ra ingyen és bérmentve
küldetnek.

Lincolni tö-zsgyárunk a világ legnagyobb
locomobil- és cseplőgép-gyára.

Egyedül valódi angol Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva.

Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll.

Allein echter Balsam
aus dem "Ich Dien"-Apotheken
A. Thierry in Pregrad
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotokban, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legregőbb bajokat. 2. Kitűnő hatása van a torokgyulladás, rekedtségre és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor- s a bél-betegségeket és szaggatásokat a testben. 5. Szelíden mozditja elő a székelést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az átvégnyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájröhadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűfögést, a száznak s a gyomornak büztét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbáncz kiütést, varak megfagyott s megégett tagokra rüh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében megszünteti a fejfájást, zugást, szaggatást, köszvényt, fül-fájdalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apácza védjegyre. Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem gyáramból rendelnek eredeti szab. kartonokban Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üve-4 korona. Bosznia és Hercegovina részére 4 korona 40 fillér. Kevesebb nem küldetik széjjeg Szétküldés csak előfizetés vagy előleg küldése mellett.

Miért szenved ön? Holott minden féle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcs

használatánál, rendkívül jó hatása, a sebek gyógyulásánál valamint a fájdalmak enyhítésénél utólérhetlen. A valódi centifolium kenőcs alkalmazható: A gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbánczok eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csont-évesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömféreg, körömgülyés, a lábnak járásközben történt kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb., stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postai szállítási díjjal együtt 3 korona 60 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatás nélküli hamisítások vevésétől s arra ügyelni, hogy a tégelybe be van-e a fenti védjegyem és czégem: Thierr (Adolf) Limited gyógytára az „Orangyal Pregradában, égetve.

Ezen gyógyhatásukban fölülmulhatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régiebb, annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és eredménnyel járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték- és hatás nélküli ugynevezett pótszereket venni, melyekért a pénzt haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olcsó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készletben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és czimezzük:

Thierry (Adolf) Limited „Orangyal-gyógyszertár“ Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett. Központi raktár Budapesten Török F. gyógyszerházban, Zágrábban Mittelbach S. gyógytárában és Bécsben Hradi L. gyógyiárában.